

Magyarország természetes vizeinek hasznosítása 2022-ben

Szabóné Dr. Béres Beatrix, Kosáros Tünde, Poór Csaba, Csörgits Gábor

Agrárminisztérium, Halgazdálkodási Főosztály

Az Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztálya az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően évente tájékoztatást ad a hazai természetes vízi haltelepítések és halfogások aktuális helyzetéről.

A hazai halgazdálkodási vízterületeken a telepített hal mennyisége 2022-ben 4 149 644 kg, a kifogott hal mennyisége 4 756 560 kg volt a Magyar Országos Horgász Szövetség (a továbbiakban: MOHOSZ) adatbázisa alapján.

Az időjárási körülmények 2022-ben nem kedveztek a hazai természetes vizek halgazdálkodási hasznosítása szempontjából. Az Országos Meteorológiai Szolgálat a történelmi aszály évének nevezte 2022-öt, az elmúlt 122 év során (amióta mérések készülnek) ez az év volt a harmadik legmelegebb és a tizenhetedik legszárazabb év. A megszokott csapadékmennyiség 81 százaléka hullott le, amelynek az eloszlása is szélsőségesen alakult. Az éves középhőmérséklet országos átlaga is jelentősen emelkedett, átlagosan plusz 1,45 fokkal. Az aszály okozta alacsonyabb vízszint és a hőmérséklet emelkedése Magyarországon is jelentős károkat okoz. A megváltozott körülmények nagyfokú környezeti stresszt jelentenek, a melegebb vízben többek között kevesebb az oxigéntartalom, könnyebben terjednek a halbetegségek, az algák jobban elszaporodhatnak, nagyobb mértékű a madárkár és a halak növekedése is lassabb.

Haltelepítések

A magyarországi „pontyos” tendenciát követve a legnagyobb mennyiségben telepített faj a ponty, amely az éves összes telepítés 90 %-a volt 2022-ben (2021-ben 91 %). Az összes telepítés további 10%-át jelentősebb mennyiségben a keszegfélék, csuka, fogassüllő, amur és a harcsa alkotta. 2022-ben az előző évhez képest 39,7 %-kal több csuka, háromszoros mennyiségű márna és sebes pisztráng került kihelyezésre. 2022-ben kősüllő és menyhal telepítés is történt. Kiemelendő, hogy a magyarországi őshonos halfajok közül kecsegből 8 118 kg és compóból 9 230 kg kihelyezésére is sor került (1. táblázat).

1. táblázat: 2021. és 2022. évi horgászati célú haltelepítés Magyarországon (forrás: MOHOSZ)

Halfajok	2021. évi telepítések (kg)	2022. évi telepítések (kg)	változás 2021/2022
ponty	4 328 325	3 742 579	-13,5%
fogassüllő	46 622	38 213	-18,0%
harcsa	30 622	30 318	-1,0%
keszegfélék	249 889	235 261	-5,9%
csuka	30 679	42 864	39,7%
balin	1 486	860	-42,1%
márna	30	100	233,3%
kősüllő	0	275	

sügér	1 127	1 161	3,0%
compó	10 910	9 230	-15,4%
menyhal	0	80	
sebes pisztráng	837	2 387	185,2%
kecsege	7 467	8 118	8,7%
széleskárász	2 741	155	-94,3%
egyéb őshonos halfaj	437	258	-41,0%
Őshonos halfajok összesen:	4 711 172	4 111 859	-12,7%
amur	32 381	31 799	-1,8%
egyéb idegenhonos halfaj	5 864	5 986	2,1%
Idegenhonos halfajok összesen:	38 245	37 785	-1,2%
Mindösszesen:	4 749 417	4 149 644	-12,6%

Halfogások

A 2. táblázatban látható a halfogásra jogosító okmányok szerinti fogások mennyisége a MOHOSZ adatszolgáltatása alapján. A legnagyobb mennyiség, 94 % (4 469 797 kg) kifogása állami horgászjeggyel történt. Halászati engedéllyel és rekreációs halászattal az összes fogás 5,8 %-át fogták ki (2. táblázat).

2. táblázat: Országos halfogás halfogásra jogosító okmány szerinti megoszlása 2022-ben
(forrás: MOHOSZ)

2022. évi fogások (kg)							
állami horgászjegy	turista horgászjegy	versenyek szelekciós fogása	rekreációs halászat	halászati engedély	összes horgászjegy	összes halász	ÖSSZESEN
4 469 797	8 549	1 259	53 294	223 662	4 479 604	276 956	4 756 560

A nagyobb halgazdálkodási vízterületekről legnagyobb mennyiségben a ponty kifogása történt (937 711 kg) a Balaton, Tisza és a Duna halgazdálkodási vízterületeiről. A szürkeharcsa mennyisége 140 012 kg volt 2022-ben, amelynek jelentős része, mintegy 60 %-a a Tiszából került kifogásra, a legtöbb csuka, kősüllő, amur és törpeharcsa fogás is itt történt. A legtöbb pontyot (349 319 kg), fogassüllőt (57 365 kg) és compót (1 038 kg) a Balatonból fogták ki. A Dunából történt a legnagyobb mennyiségű menyhal kifogása (3. táblázat).

3. táblázat: Nagyobb halgazdálkodási vízterületek horgászjegyes fogása 2022-ben kg-ban megadva (forrás: NÉBIH)

	Balaton és vízrendszere	Velencei-tó	Tisza és mellékfolyói, Tisza-tó	Duna	RSD*	Fertő-tó	Körösök	ÖSSZESEN
ponty	349 319	14 511	261 005	133 653	110 349	664	68 210	937 711

compó	1 038	0	155	329	0	1	7	1 530
menyhal	0	0	26	275	2	0	2	305
csuka	5 116	9	16 747	8 980	1 913	139	2 420	35 324
kősüllő	1 129	0	3 446	2 152	1 401	4	228	8 360
fogassüllő	57 365	2	24 123	20 003	3 629	645	4 923	110 690
harcsa	9 750	350	84 095	29 420	6 804	325	9 268	140 012
törpeharcsák	2 550	0	5 481	1 051	106	0	1 311	10 499
amur	926	30	20 151	17 312	2 304	9	8 679	49 411
ÖSSZESEN	541 237	16 752	541 691	319 084	142 230	2 111	118 194	1 681 299

*Ráckevei (Soroksári) Dunaág Kvassay zsiliptől Tassi zsilipig, a hozzátartozó mellékágakkal és hókonyokkal és a Dömsödi Holt Duna-ág

A 2021-2022. évi országos halfogási adatok a 4. táblázatban láthatóak. A táblázatban szereplő nyilvántartott halelviteli módok a „horgászjegyes” megnevezés a horgászfogásokat és a horgászversenyek szelektív fogásait (horgászsport versenyekről engedélyezetten elszállított idegenhonos inváziós halfajok mennyisége) mutatja be. A „halász” megnevezés a rekreációs halászfogásokat és az ökológiai célú, szelektív halászat adatait tartalmazza. A halászzal kifogott mennyiség az összes fogás 6 %-a volt 2022-ben, 2021-ben 5 %. Az összes fogás jelentős mennyiségét, 2022-ben 94 %-ot horgászattal fogták ki. Magyarországon legnagyobb mennyiségben pontyot fognak a horgászok, amely az összes horgászjegyes fogás 66,5 %-a 2 980 119 kg-al 2022-ben. A pontyhoz képest arányaiban tizedével kevesebb harcsa (236 713 kg), keszegféle (252 292 kg), amur (238 172 kg) és egyéb idegenhonos fajok (225 008 kg) kerültek kifogásra 2022-ben. 2022-ben az előző évhez képest több márnát (64,9 %), kősüllőt (40,4 %), sügért (36,1 %) és harcsát (21,8 %) fogtak a horgászok. Halászzal a 2021-es évhez képest jelentősen több kősüllő (52,9 %), garda (785,7 %), busa (82,8 %), törpeharcsák (30,2 %) és egyéb idegenhonos fajok (65,6 %) kifogása történt.

4. táblázat: Országos halfogási adatok 2021. és 2022-ben
(forrás: MOHOSZ)

Halfajok	2021. évi fogások (kg)		2022. évi fogások (kg)		2021/2022. változás (%)	
	horgászjegyes	halász	horgászjegyes	halász	horgászjegyes	halász
ponty	3 152 217	14 728	2 980 119	8 655	-5,5%	-41,2%
fogassüllő	161 546	2 292	163 146	2 520	1,0%	9,9%
harcsa	194 294	8 593	236 713	7 336	21,8%	-14,6%
keszegfélék	245 913	14 706	252 292	12 345	2,6%	-16,1%
csuka	80 532	1 804	80 098	1 859	-0,5%	3,0%
balin	36 982	514	32 612	472	-11,8%	-8,2%
márna	19 534	1 602	32 206	1 222	64,9%	-23,7%
kősüllő	7 465	85	10 480	130	40,4%	52,9%
sügér	1 897	53	2 582	61	36,1%	15,1%
compó	2 272	46	2 324	42	2,3%	-8,7%
menyhal	800	45	495	23	-38,2%	-48,9%
angolna	1 983	1 681	2 255	0	13,7%	-100,0%
garda	2 206	14	2 458	124	11,4%	785,7%
sebes pisztráng	497	0	133	0	-73,4%	
széleskárász	0	1	0	24		

egyéb őshonos	25 999	266	21 793	251	-16,2%	
Őshonos összesen:	3 934 136	46 430	3 819 705	35 064	-2,9%	-24,5%
amur	236 050	3 045	238 172	1 870	0,9%	-38,6%
ezüstkárász	118 180	5 578	124 291	3 863	5,2%	-30,7%
busa	47 154	23 319	46 021	42 616	-2,4%	82,8%
törpeharcsák	28 300	141 822	26 408	184 608	-6,7%	30,2%
egyéb idegenhonos	243 367	5 397	225 008	8 935	-7,5%	65,6%
Idegenhonos összesen:	673 052	179 161	659 899	241 892	-2,0%	35,0%
Mindösszesen:	4 607 188	225 591	4 479 604	276 956	-2,8%	22,8%